



# NEEME

**Kodu,  
kogukond,  
sihtkoht.**

## **KÜLA STRATEEGIA 2022-2030**

Koostatud Leader koostööprojekti „Arukad külad“ raames

**Neeme Rannavalve Selts, 2022**

# SISUKORD

<b>SISSEJUHATUS</b>	<b>3</b>
<b>SIDUSRÜHMAD KAASAMINE</b>	<b>4</b>
<b>2.1 Sihtrühmade kaasamine</b>	<b>4</b>
2.2 Partnerite kaasamine	6
2.3 Kodanike teavitamine	6
<b>3. KÜLA AJALUGU, ISELOOMUSTUS JA ANALÜÜS</b>	<b>7</b>
3.1 Küla ajalugu	7
3.2 Küla iseloomustus	8
3.3 Töökohad ja elanike sissetulekud	9
3.4 Ligipääs ja ühistransport	10
3.5 Teenuste kättesaadavus	10
3.6 Külaelu juhtimine ja koostöö kogukonnas	11
3.7 Seosed teiste arengukavadega	11
3.8 Arengutegurite (SWOT) analüüs	12
SWOT-analüüsi märksõnade selgituseks	13
4.1. Visioon	15
4.2. Arengueesmärgid	17
4.3. Tegevussuunad	18
4.4. Strateegia skeem	21
<b>5. JUHTIMINE JA SEIRE</b>	<b>22</b>

# 1. SISSEJUHATUS

Arukate külade (Smart Villages) puhul on tegemist Euroopa Komisjoni initsiatiiviga innovaatiliste lahenduste juurutamiseks küla tasandil. Kontseptsiooni rakendatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika raames liikmesriikide maaelu arengukavade ja strateegiakavade meetmete kaudu. Euroopas piloteeritakse arukate külade kontseptsiooni projektide Smart Rural 21 (<https://www.smartrural21.eu/>) ja Smart Rural 27 raames. Eestis rakendatakse arukate külade lähenemist esmakordselt 13 Leader tegevusrühma koostööprojekti “Arukate külade arenguprogramm” raames.

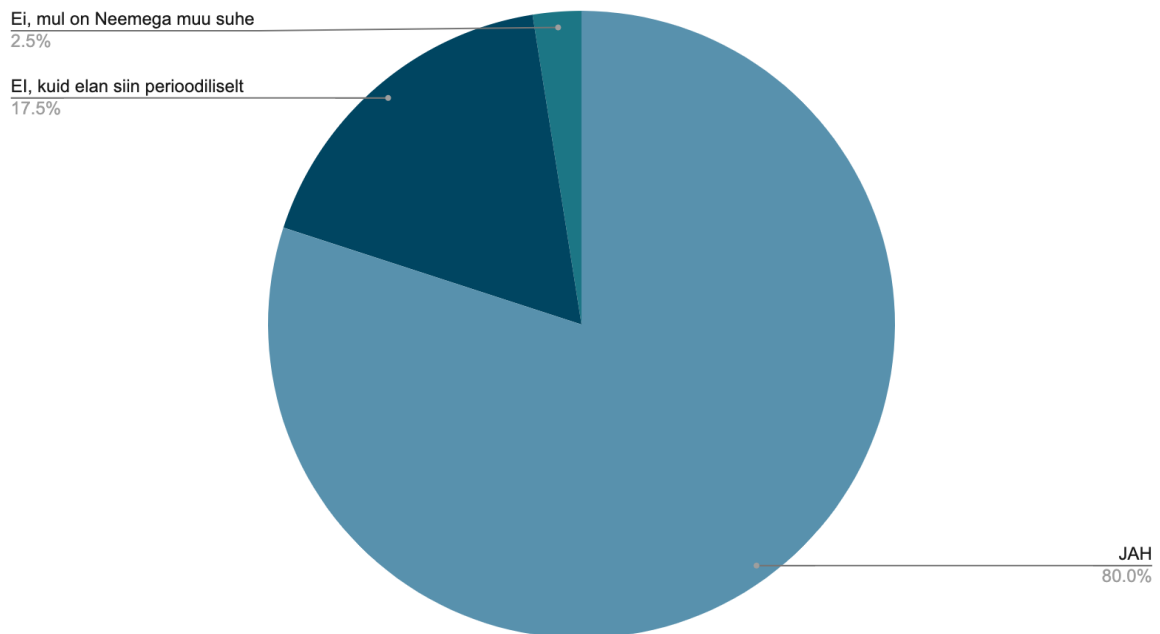
Euroopa Komisjoni käsitlese kohaselt on ARUKAD KÜLAD maapiirkondade kogukonnad, mis kasutavad uuenduslikke lahendusi oma jätkusuutlikkuse parandamiseks, tuginedes kohalikele tugevustele ja võimalustele. Strateegia koostamine ja elluviimine põhineb kogukonna aktiivsel osalusel, üheskoos keskendutakse majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonna väljakutsetega toimetulemisele kaasates tehnoloogilisi ja digitaalseid lahendusi. Arukad külad teevad koostööd erinevate partnerite ja kogukondadega, osalejatega erinevatest sektoritest maa- ja linnapiirkondadest. (Euroopa Komisjon 2019).

## 2. SIDUSRÜHMADE KAASAMINE

### 2.1 Sihtrühmade kaasamine

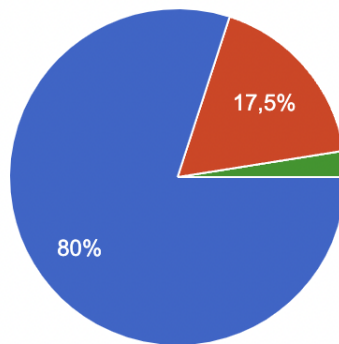
Sügisel 2021 viidi Neeme Rannavalve Seltsi (Neeme külaselts) poolt külaelanike seas läbi küsitlus, millele sai vastada nii internetis kui ka paberil. Kokku koguti 42 vastust ehk küsitluses osales umbes 10% küla alalistest elanikest ning lisaks arvestatav hulk perioodilisi elanikke.

*Kas oled Neeme küla alaline elanik?*



### Kas oled Neeme alaline elanik?

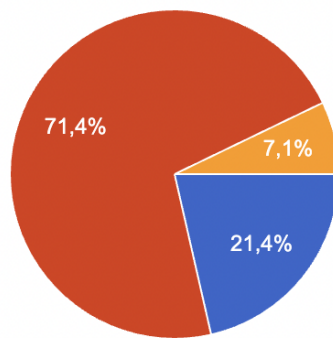
40 vastust



- Jah
- Ei, kuid elan siin perioodiliselt
- Veel mitte, aga kohe-kohe!
- Ei, mul on Neemega muu suhe

### Sugu

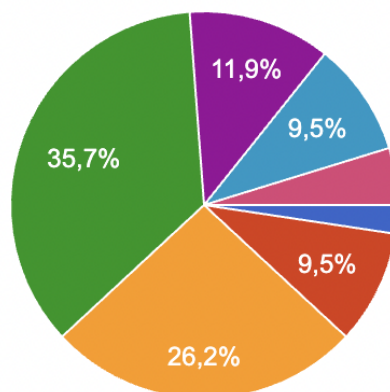
42 vastust



- Mees
- Naine
- Ei soovi vastata / kõik muud variandid

### Millisesse vanusegruppi kuulud?

42 vastust



- Kuni 20
- 21-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 61-70
- 71-80
- 81-90
- 91 ja vanem

Küsitluses uuriti nii selle kohta, millega ollakse külas juba täna väga rahul ja mida väärtustatakse, kuid ka selle kohta, mis täna halvasti või puudu on. Lisaks paluti unistada

tuleviku Neemest ning ajurünnata ideid, kuidas Neeme võiks olla lähemal unistuste kodukohale.

Oluline on registreerida, et ca 90% küsitlusele vastanutest peab juba täna Neemet heaks või väga heaks elukeskkonnaks. Vastajate seas ei leidunud inimesi, kes peaksid elukeskkonda halvaks või väga halvaks. Loomulikult selgusid hirmud ja mured trendide osas, mis kodukoha tunnet võiksid mõjutada negatiivses suunas.

## **2.2 Partnerite kaasamine**

Neeme Rannavalve Selts on pika ajaloo ja hästi toimiv külaselt, mille liikmete seast leiab lisaks kohalikele aktiivsetele kodanikele ka kohalikke ettevõtjaid, aktiivse Neeme Päästeseltsi liikmeid ja külavanema. Seltsi liikmeid kuulub ka küla eestseisusesse. Oluliste partneritena tuleb välja tuua ka kohalik vallavalitsus ning Põhja-Harju Koostöökogu, kellega toimub tihe suhtlus ning koostöö ühiste eesmärkide tuvastamiseks ning elluviimiseks.

NRS teeb koostööd ka teiste lähikülade seltside ja mittetulundusühingutega nagu MTÜ Ihasalu Külaselts ja MTÜ Neeme Sport.

## **2.3 Kodanike teavitamine**

Kodanike teavitamine Neeme külas käib erinevate kanalite pidi:

- Küla koosolek toimub kaks korda aastas, mille viib läbi külavanem. Alati on kohapeal ka külavanem ja vallavanem ning teenuseid osutavate ettevõtete esindajad ( näiteks Loo Vesi) ning politsei esindaja. Koosoleku osalus on umbes 40 inimest ja reeglina on need alati ühed ja samad. Mistõttu saadav informatsioon jõuab osaliselt kõikide küla elanikeni. Koosolekul vormistatakse protokoll, mis hiljem avaldatakse ka küla ajalehes Oma Poolsaar.
- Sotsiaalmeedias kasutatakse Facebooki kinnist gruppi “Neeme”, kus kajastatakse kõike päevakohast, kaasa arvatud koosolekul saadud informatsioon protokoll kujul. Kuna kinnises grupis jagatakse otseselt ka küla turvalisusega seotud infot, siis turvalisuse kaalutlusel on grupiga liitumise üks tingimus, et inimene peab tõesti kas elama Neeme külas või olema väga otseselt seotud Neeme külaga (nt töökoht) - seetõttu tuleb grupiga liitumisel vastata ka vastavale kontrollküsimusele.
- Avalik lehekülg Facebookis “Neeme küla”, millega võivad liituda kõik soovijad. Sellel lehel jagatakse infot toimuvatest üritustest jms avalik info.
- Teadetetahvel, kus kajastatakse operatiivset infot toimuvatest kultuurisündmustest ja ühistranspordi liiklusest.
- Ajaleht Oma Poolsaar, mida annab välja Neeme Rannavalve Selts.
- Neeme poe Facebooki leht ligi 2000 jälgijaga.

- Küla üritustel on väljas seltsi telk informatsiooniga.

Strateegia väljatöötamise ning elluviimise plaanide avalikustamiseks on juba kasutatud ning plaanis kasutada kohalikele juba tuttavaid kanaleid. Neeme eripära tulenevalt heast kogukonna sidususest on see, et protsessis on lisaks formaalseid kanaleid kaudu, mitteformaalselt osalenud palju kohalikke, kellelt Seltsi liikmed aktiivselt kaasamõtlemist on palunud. Formaalsest kanalist alguse saanud info ning küsimused jõuavad kiiresti ja tihti Seltsini paljudes juhuslikes situatsioonides tänaval, poes, kohalikel üritustel jne.

Antud strateegialoome käigus tekkivatele plaanidele on planeeritud laiem kajastus ka valla lehes ja partnerorganisatsioonide kommunikatsioonikanalites.

## **3. KÜLA AJALUGU, ISELOOMUSTUS JA ANALÜÜS**

### **3.1 Küla ajalugu**

Neeme küla asub Põhja-Eesti liigestatud rannajoone ühe väiksema, Ihasalu poolsaare põhjaosas. Nii kaugele tagasi kui teada, on siinsete elanike peamiseks elatusallikaks olnud ajaloo kalapüük, mõningal määral hüljeste küttimine ja vähene maaviljelus. Tegemist on tüüpilise kalurikülaga.

Neeme küla esineb esmakordselt kirjalikes allikates 1560 a., s.o. aasta varem, kui Põhja-Eesti sattus Rootsi kuninga valdusesse. Tookord kandis küla Sumini nime. Vanal heal Rootsi Ajal kandis Neeme küla mitmeid erinevaid nimesid, näit. Sunanemi, Sompneperre, Sundimi ja aastal 1688 esmakordselt Nemekulla ja Nemmekülla nime. Samast 1688. a. vakuraamatust saame teada, et Neeme ja Ihasalu külade peale on kokku 33 talu. Tol ajal kuulusid külad Kuusalu kihelkonnas asuva Rummu mõisa koosseisu.

1700. a. algas Põhjasõda ning sellele järgnenud katk ei jätnud ka siinseid külasid puutumata. Teadaolevalt jäi poolsaare külades kõige rohkem paari pere jagu inimesi ellu. Ajapikku külad taasasustati ja kuigi Vene impeeriumi koosseisu langemine tõi teised poliitilised, halduslikud, majanduslikud ja sotsiaalsed olud, kohanes siinne ranna talupoeg sellega. Kuna kohalikud rannatalupojad olid tavaliselt vaesed, siis esimesed talude päriksostmised leidsid aset alles 19 saj. lõpus ning see kestis kuni Eesti iseseisvumiseni.

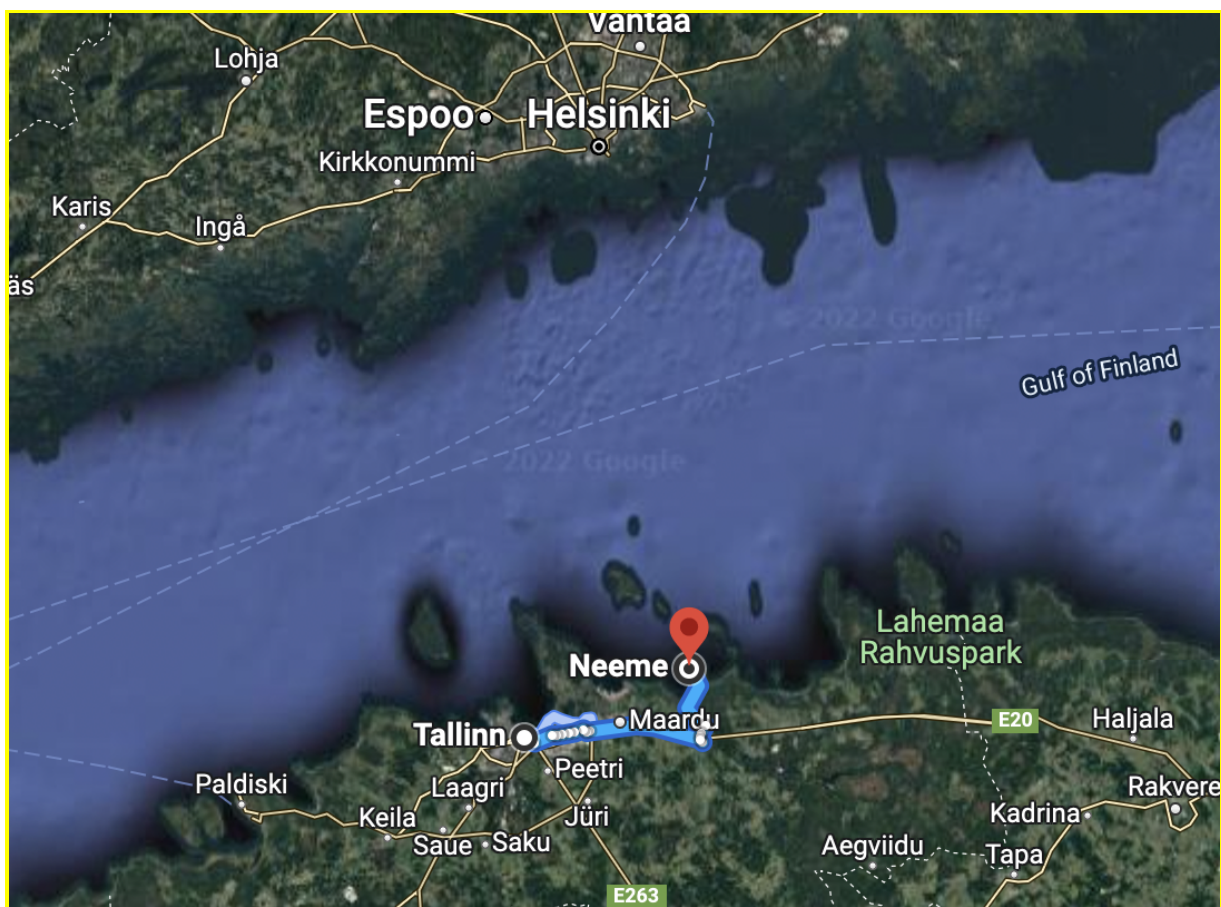
19. saj. sai ka üha selgemaks hariduse omandamise vajalikkus, mis viis selleni, et 1897. a. hakati Neemes kooliharidust jagama, enne seda käidi Kaberla koolis. Kool sai ruumid Mardi talu tagakambrisse ja õpilasi olnud 18. Seal toimis kool vaevalt aasta ning järgmisel, 1898. a. haridust enam ei antudki. 1899. aastal jõuti viimaks niikaugemale, et ehitati Neeme külasse oma koolimaja. 1934. a. tehti uue koolimaja ehitusega algust, kuna vana oli jäänud kitsaks. Õpilasi oli siis juba üle 60-ne. Uus maja valmis 1936. a.-ks ning täna toimetab selles hoones Neeme Rahvamaja ja muusikakool. Kõige uuem Neeme koolimaja valmis 2018.

Läbi aegade oli Neemes elatusallikaks kalapüük. Kala turustati põhiliselt Tallinnas. 19. saj. sai lisaks kala soolamisele populaarseks ka suitsukala valmistamine. On teada, et Tallinna turul olid rohkem kui pool suitsuräimest valmistatud Neemes ning külas oli konkurentsilt enim suitsuahjusid ühe elaniku kohta.

Ühiste jõududega ehitati Neeme kauplus 1931. aastal, mis varustas küla elanikke toiduainete ja muude tarbekaupadega. Kaupluses oli ka oma pagaritöökoda. Nõukogude okupatsioon mõjutas oluliselt Neeme küla elanike arvu, mis oli langenud Teise Maailmasõja järel umbes 100 inimeseni, enne sõda oli see umbes 200. Suur osa siinsest elanikkonnast põgenes 1944. a. paatidega Soome ja Rootsi.

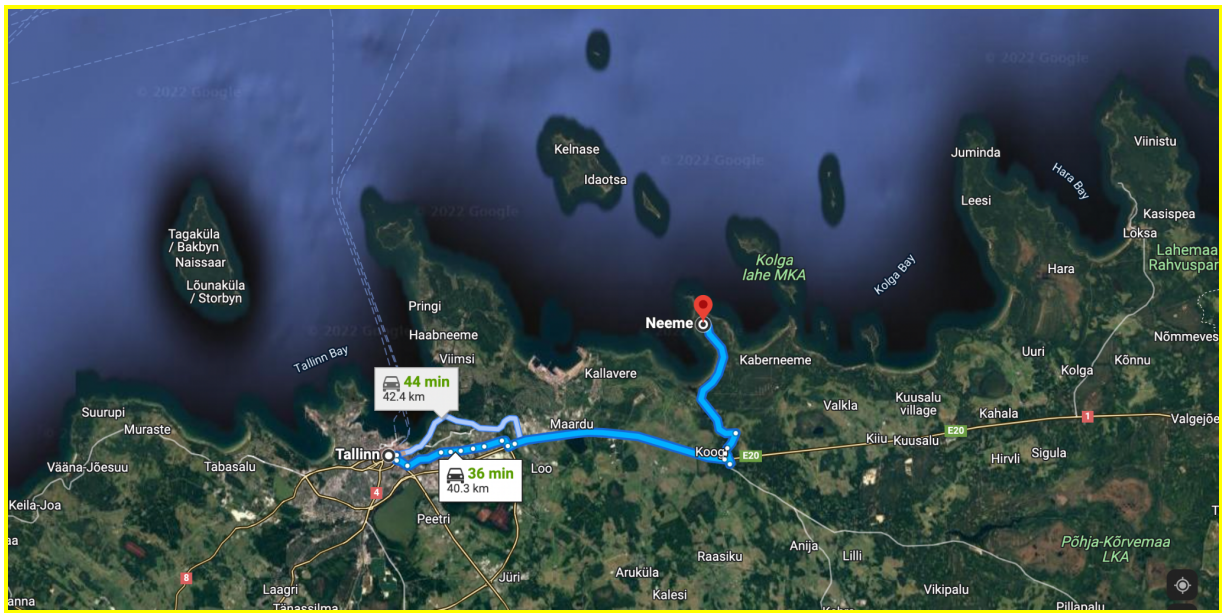
Peale taasiseseisvumist on küla järjest kasvanud. Aastatega on siia kolinud palju noori peresid, tänu kellele elu taas õitsele on lõõnud. Neeme lasteaed ja kool on lastevanemate seas kõrgelt hinnatud, rahvamas tegevus vilgas. Kohalike loodud on külastajategi seas tuntud kvaliteetsed toidlustusasutused, nagu Ruhe Restoran, Wana Kala Kõrts ja Neeme Pood & Kohvik.

### 3.2 Küla iseloomustus





*Foto: Google maps*



*Foto: Google maps*



*Foto: Rauno Märtsoo*

### **3.3 Töökohad ja elanike sissetulekud**

Neeme külas püsivaid töökohti on vähe. Märkimist väärib riiklik sektor mis hõlmab õpetajaid ja abitöajõudu Neeme koolis, lasteaias ning raamatukogus.

Hästi on arenenud eraettevõtlus toitlustusvaldkonnas. Neeme külas on kolm toitlustusettevõtet. Wana kala kõrts (Wana & K OÜ) mis töötab hooajaliselt. Töötajate arv 1-3, Käive 2021 aastal 8000?. Restoran Ruhe (Gastronaut OÜ) käive 474 000, töötajate arv 1-10. Neeme Pood & Kohvik (Janeselke OÜ), käive 263 000 EUR, töötajate arv 3-6.

Neeme sissekirjutatud elaniku keskmine brutosissetulek vallavalitsuse andmetel on umbes 1600 eurot, mis on veidi kõrgem valla keskmisest (umbes 1500 eurot).

### 3.4 Ligipääs ja ühistransport

Neeme küla asub Tallinnast 35 km kaugusel. Kuna tegemist on Ihasalu poolsaare tipuga ehk “tupikuga”, on Neeme suubuv ühistransport hõre. Tallinnas töötavad külaelanikud, kes moodustavad elanikest enamiku, käivad enamasti tööl isiklike sõiduautodega. Peale kella 18. ei ole ühistranspordiga kodukülla naasmine võimalik.

Neeme suubuv tee on renoveeritud 2010. aastal, pärast mida on loodud kohalikke kauneid vaateid nautida võimaldav restoran ja see on oluliselt tõstnud Neeme küla külastatavust turistidele, autoga, jalgratastega ja ka mootorrattastega. Neeme teega paralleelselt kulgeb ja äsja valminud kergliiklustee.

Neeme on väga hea ligipääs merelt, sest olemas on korralik väikesadam. Sadamas ei pakuta hetkel turistidele teenuseid. Asukoht on aga turismiks soodne - Neeme lähimad väikesadamad on näiteks Kaberneemes, Koljunukil, aga ka Vainul, Rohuneemes, Pranglil. Suvine rekreatiivne mereliiklus väikealustel on trendina tugevalt hoo sisse saanud.

### 3.5 Teenuste kättesaadavus

Kättesaadavatest avalikest teenustest olulisemad on seotud laste alg-, põhi- ja huviharidusega. Neemes on võimalik käia lasteaias, koolis, raamatukogus, muusikakoolis, mitmes huviringis. Enamik riigi ning vallaga seotud asja-ajamisi toimub niigi juba aastaid e-teenuste kaudu.

Erasektorist naudivad kohalikud nii poe kui restoranide olemasolu. E-toidupoodidest toovad neemekatele toidu koju kätte nii Selver, Rimi kui ka mitmed väiksemad algatused, nagu Clean Kitchen.

Avalikest teenustest on kõige kriitilisem **puudujääk on seoses postiteenuste kättesaadavusega**. Neeme elanike eelistatum variant oleks kohapealne pakiautomaat, mis aitaks vähendada külaelanike keskkonna jalajälge, võimaldades kauba saamise ning saatmisega seotud tegevustest enamiku teha autovabalt kohapeal.

### 3.6 Külaelu juhtimine ja koostöö kogukonnas

Külaelu tähtsaim juhtfiguur on külavanem, kelleks Neemes on muusik ja kultuuri arendaja, kõikide Neeme laste muusikaõpetaja ja rahvamaja juht Sirje Põllu.

Küla arengu eest seisavad nii külavanema juhitud Küla Eestseisus kui ka pika traditsiooniga Neeme Rannavalve Selts. Mõlema organisatsiooni liikmed kuuluvad risti-rästi ka teise organisatsiooni.

Sellest, et küla astub ühte sammu, saab lugeda ka peatükist “tegevussuunad”, kus oleme välja toonud kõik aktuaalsed erinevad era- avaliku sektori ja kodanikualgatused, mis küla strateegilisi eesmärke täidavad.

### 3.7 Seosed teiste arengukavadega

Neeme küla on otseselt seotud järgmiste arengukavadega:

- [Põhja-Harju koostöökoogu strateegia](#)
- [Jõelähtme valla arengukava 2021-2027](#)
- [Harju maakonna arengustrateegia 2025](#)

Eesti Maaelu arendamisega seotud erinevad arengukavad ja strateegiad:

- [Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2023–2027](#)
- [Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030](#)
- [Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond \(EMKVF\) 2021–2027](#)

Kaugemad seosed, mis otseselt Neeme elanikke puudutavad

- [Eesti digiühiskonna arengukava 2030](#)
- [Eesti 2035 strateegias](#)
- [Regionaalpoliitika programm 2021-2024](#)
- [Regionaalarengu tegevussuunad "Eesti 2035" strateegias](#)

### 3.8 Arengutegurite (SWOT) analüüs

Tugevused	Nõrkused	Võimalused	Ohud
Tugev väljakujunenud traditsioonidega kogukond	Väheintegreerunud uute elanike arv on kasvanud	Kogukonnale suunatud ürituste pakkumuse suurendamine	Valglinnastumise trend
Optimaalne kogukonna suurus, mis võimaldab investeringuid	Liiklustiheduse tõttu ei ole lastel tänaval liigeldes turvaline	Küla avalike alade arendamine (Vabaaja veetmise atraktsioonid vabas õhus)	Läbimõttlemata arendustegevus
Eriline, väärtuslik asukoht; ligipääsetavus maalt ja merelt  Rikkalik looduskeskkond	Mittepiisav ühistranspordi ühenduste arv võimaldamaks autovaba elu	Turismiobjekti loomine (Maamärk)  Mereturismi tõukamine läbi väikesadama arendamise	Prügireostus  Looduslike alade vähenemine, metsaraie, ligipääsude, radade vähenemine
Hästivarustatud igapäevaelu infrastruktuur	Lasteasutuste kohtade puudus  Postiteenuste kättesaadavus (pakiautomaat)  Puudulik infrastruktuur sisespordiks, sh koolilaste kehaliseks kasvatuseks.	Avalike teenuste kättesaadavuse suurenemine (lasteaed, kool, huvitegevus)  Sportimisvõimaluste loomine ja laiendamine  Päästevõimekuse, turvalisuse arendamine  Kiire internet võimaldamaks distantstööd ning -õpet.  Kooli- ja lasteaia lapsed kohalikule ja mahedale toidule	Aktiivne arendustegevus

## SWOT-analüüsi märksõnade selgituseks

Tugev,  
investeeringuid  
võimaldav  
kogukond

Kogukonda ühendavad aktiivsed ning pika **traditsiooniga** Neeme Rannavalve Selts, Neeme Vabatahtlik Päästeselts ja aktiivne rahvamaja. Lisaks kohalikud ettevõtted, naaberkülade seltsid ning kõiki perekondi ühendavad lasteaed ja kool.

Neemes elavad väga erinevate valdkondade tugevad- või lausa tippspetsialistid, k a juhid, kelle teadmisi, oskusi ning võimekust küla arengusse on võimalik kaasata. Kokku elab siin 321 püsielanikku, võimaldab ühtaegu nii investeeringuid kui ka isikutevahelist sidusust.

Kohe-kohe on ehitusfaasi jõudmas külakeskusesse planeeritav 40st väikesest ridaelamust koosnev kinnisvaraarendus, mille elanikud moodustavad lähiaastatel külakogukonnast kuni ¼. Külaelanike arv tõuseb üle 400 ning nende **integreerumine** staazhikamate neemekatega on oluline.

Kohalikud pelgavad enim Neeme **valglinnastumist**, magalarajoonis kujunemist, anonüümse individualistliku elustiili tekkimist väikese sidusa rannaküla asemele.

Asukoht;  
Ligipääsetavus  
maalt ja merelt;  
Looduskeskkon  
d

**Looduskeskkond** neemekate kõige olulisem teema. See on loonud suurepäraseid võimalused vabas õhus tervislikuks aja veetmiseks - männimetsas, kaldal ja merel. Meil on 360-kraadi merevaateid, rannaniite, rannamände, männimetsi, mustikad ja seened. Lisaks on Neemest oma silmaga näha terve hulk eriilmelisi saari. Seda naudivad nii kohalikud kui ka **külastajad**, kelleks on peamiselt linnast pärit päevaseiklejad, kes teevad siin matka ning kõhutäie.

Külas asub ka **sadam**, mille kaudu külastajad on Neeme väga oodatud. Sadamas on hetkel olemas küll kaid ja kapten, kuid puudub hoonestik ja programm külaliste võõrustamiseks, nende meele lahutamiseks või majutamiseks. Selles aga peitub suur potentsiaal.

Ühistransport ei võimalda autovaba elu, kohalikud pered ei ole rahul laste haridust toetava transpordiga valla sees.

Neeme atraktiivsus on kaasa toonud elava ehitustegevuse, kohalikke aga hirmutab ligipääsu vähenemine mere äärde, looduslike paikade täisehitamine või sulgemine, matkaradade katkemine, külas rahumeelselt

elavate metsloomade heaolu. Kohalikke ühendab laiemalt südamevalu puhta elukeskkonna tuleviku pärast, häirib looduskeskkonna vähenemine ja prügiireostus.

Hästivarustatud igapäevaelu infrastruktuur Meil on pood, kohvik, kõrts, restoran, ühistransport, sadam, kõvakattega teed, vesi ja kanalisatsioon, tänavavalgustus, internet. Hariduse ja kultuuri eest hoolitsevad Imeline lasteaed otse liivarannal mändide keskel, 6-klassilise kvaliteetne kogukonnakool aastast 1897, rahvamaja koos seal tegutseva muusikakooliga ja raamatukogu.

Kuid Neeme küla kodupaigana on kasvanud kiiremini kui meie haridus- ja kultuuriasutuste võimekus. **Lasteaia kohad on täis.**

Paljudel vanusegruppidel ei ole võimalusi kohapealseks vaba aja sisustamiseks. Eriti tugevat puudust tunnevad lapsed, teismelised ning eakamad.

**Päästevõimekuse** areng ei ole jõudnud küla kasvule järele. Õnnetus maal või merel on ainult aja küsimus. Liiklus. Kohalik liikluskorraldus ei ole loodud nii tihedaks liikumiseks. Lastel ei ole enam tänaval turvaline. Liikluskultuuri osaks on endiselt ohtlik kiiruse ületamine või laste liiklusradadega mitteamvestamine.

## 4. SEKKUMISLOOGIKA

Neeme küla pikaajaline visioon on kokku pandud külaelanike küsitlustulemustest, vestlustest kohalike elanike, ettevõtjate, seltside jt eestvedajatega. Üldistades ning grupeerides, võib jaotada võimalused Neeme edasiseks strateegiliseks arenguks kolme kategooriasse. Elanikud võivad enim, kui kõiki kolme suunda arendatakse paralleelselt ja tasakaalus.

Järgnevalt tuleviku Neemest - nägemus, mis kirjeldab seda, millest hoolivad ning unistavad tänased neemekad.

### 4.1. Visioon



#### **Unistuste elukeskkond männimetsas, mere ääres ja linna lähedal**

*Teemad: looduskeskkond ja inimeste jalajälg, avalik ruum, ühisalad, tervise edendamise ning sportimisvõimaluste infrastruktuur.*

Merikotkad, hülged, metskitsed, rebased, jänessed, inimlapsed ja juba täispikkuses inimesed - nii võib vaadelda Neeme kogukonda. Iga maja kohta on siin tuhandeid mände, iga asfaldi meetri kohta rohkelt metsa-, rannaniidu- ja liivaradu. Inimese ja looduse vahel valitseb terve tasakaal, mida kohalikud hoolega hoiavad. Neemel on elamine korraldatud nii, et prügi tekib vähe, komposti palju. Tehnoloogia abil on neemeka keskmine jalajälg ajas aina väiksem.

Terve elu on võimalik kohapeal korraldada - töö, hobid, sõbrad, laste kasvamisega seotud teenused, oma ettevõttega alustamine ning selle juhtimine. Suur hulk vajalikke teenused tulevad nõudluspõhiselt kohale, nagu e-Selver!

Vaba aja veetmiseks ning sportlikeks eluviisideks on palju võimalusi. Küla ühisalad, nagu külakeskus, mereäärne külaplats, kohaline rand ning avalik rand sadamas on loodud loovisikute, innovaatorite, professionaalide ning kohalike koostöös - ühisruum on planeeritud ja loodud nii, et tegevusi, puhkehetki, kohtumisvõimalusi ning positiivseid emotsioone on kõigile vanusegruppidele. Kõik asetseb oma õige koha peal ning on visuaalselt harmoonias, esineb lausa arhitektuurseid ja tehnoloogilisi erakordsusi.

Saalisportdiks, jõusaaliks, muusikaelamusteks ja teatriks on Neemes arhitektuurselt märgiline ning unikaalne multifunktsionaalne hoone, mis vastavalt vajadusele transformeerub.

Vabas õhus saab liikuda rattaga, rulluiskudega, suuskadel, jalgsi jne. Valgustatud kergliiklemiseks mõeldud teede kilomeetrid aina tekib juurde. Mööda mere äärt saab rattaga Kaberneeme ja tagasi.



*Foto: Airi Leonidov*

### **Üksteist tundev, koos tegutsev, tervist edendav kogukond**

*Teemad: avalikud teenused, haridus, kultuur, sidusus, ühisüritused, turvalisus, pääste.*

Neeme lapsed saavad parima keskkonnahariduse ning aluse tervislikuks ja emotsionaalselt intelligentseks eluks Neeme lasteaias, kus igale lapsele on koht. Haridustee jätkub väikeste klassidega Neeme koolis, kus ühel heal päeval on 9 õppeklassi. Neemes tegutseb kohapeal noortekeskus, muusikakool ning kunstikool ning erinevad sporditrennid.

Külaelanikud jagavad sarnaseid väärtusi, tunnevad oma naabreid ning võtavad meelsasti osa traditsioonilistest üritustest. Ka kasvanud külas ei ole muutunud see, et igale vastutulijale



öeldakse “tere!”, iga silmapaar hoolitseb ka võõra lapse turvalisuse eest ning omade ring on kohapeal mõnusalt suur. Siin on üks kõigi ja kõik ühe eest!

Koos panustatakse küla arengusse läbi seltside töö või projektides kaasalöömise. Isiklik panus on kogukonnas hinnatud ning tavaline. Tähtpäevi tähistatakse Neemes jätkuvalt ühiselt. Ehk on mõnest traditsioonilisest üritusest saanud lausa professionaalne, turundatud ning kohale sissetulekuid pakkuv üritus?

### **Merenautilajate sihtkoht**

*Teemad: turism, maamärgid jt külastusobjektid, ettevõtluskeskkond.*

Neeme on mitu põhjust tulla! Siin asetseb näiteks üks erilisemaid vaatetorne, kus kunagi on käidud. Otse küla südames on võimalik tõusta 18. meetri kõrgusele, kust paistavad kõik meie 5 lähisaart ning kogu poolsaare rannajoon.

Neeme tõmbabki peamiselt päevaseid seiklejaid, kes otsivad võimalust saada linnast välja ja kogeda loodust. Just rahumeelsed loodusesuitajad ja väikelastega pered on need, kellel Neemes on kõige huvitavam. Nemad on ka väga oodatud, sest just tänu nendele saavad kohalikud toitlustusasutuses aasta ringi teenuseid pakkuda ning seeläbi omakorda kohalikku seltsi- ja kultuurielu edendada.

Neeme sadamast ei olnud hiljaaegu veel keegi kuulnud, kuid nüüd külastab sadama kaudu Neemet sadu, kui mitte tuhandeid mereturiste aastas. Põhjamaade eeskujul on kaatritel ja purjekatel trippimine väga populaarseks saanud. Sadamas on toredat tegevust ka kohalikel peredel, kus asub näiteks selline liivarand, kus saab liugu lasta, kiikuda, ronida ja rannasporti teha. Isegi talisuplust harrastada.

## **4.2. Arengueesmärgid**

Pikaajalised eesmärgid:

<b><u>Unistuste elukeskkond männimetsas, mere ääres ja linna lähedal</u></b> Teemad: looduskeskkond ja inimeste jalajälg, avalik ruum, ühisalad, tervise edendamise ning sportimisvõimaluste infrastruktuur.	
1.	Neeme elaniku jalajälg loodusele kahaneb
2.	Kõikides vanuserühmades Neeme elanikele on ühises ruumis erilisi ja kvaliteetseid ajaveetmise ja kokkusaamise kohti - mereäärsel külaplatsil, külakeskuses, randades ja metsas.
3.	Loodud on rikkalik infrastruktuur tervisliku elustiili toetamiseks. Aastaringelt on kättesaadavad on nii sisespordi kui välisspordi võimalused.

<b><u>Üksteist tundev, koos tegutsev, tervist edendav kogukond</u></b>	
Teemad: avalikud teenused, haridus, kultuur, sidusus, ühisüritused, turvalisus	
1.	Selleks, et korraldada igapäevaelu, teenida sissetulekut, elada pereelu, areneda ja tegeleda huvitavate asjadega ei ole Neemekad sunnitud igapäevaselt külast välja sõitma.
2.	Meie poolsaare elanikke ühendavate avalike ürituste ning meelelahutusteenuste kalender on rikkalik.
3.	Neemes on turvaline nii kodus kui tänaval. Võimekas pääste maal ja merel on minutite kaugusel.
<b><u>Merenaitlejate sihtkoht</u></b>	
Teemad: turism, maamärgid jt külastusobjektid, ettevõtluskeskkond	
1.	Neeme sadam on avaliku ruumi osa, sadama kaudu saabuvate külastajate arv kasvab igal aastal
2.	Maanteedpidi saabuvate külastajate arv kasvab kasvab igal aastal
.3	Eriliste ja kvaliteetsete teenuste ning külastusobjektide arv kasvab

### 4.3. Tegevussuunad

Tarkade Külade programmi raames läbiviidud küsitluse tulemusena kogutud ideed on üles kirjutatud [Neeme Ideepanka](#). Ideepangas ei lähe head ideed kaduma ning igal ajahetkel võib sealt leida projekte, mida võtta töösse.

Järgnevalt on loetletud lähitulevikku puudutavad initsiatiivid:

<b><u>Unistuste elukeskkond männimetsas, mere ääres ja linna lähedal</u></b>			
Teemad: looduskeskkond ja inimeste jalajälg, avalik ruum, ühisalad, turvalisus			
	Staatus	Projekt	Eestvedaja
1.	Töös	Päästetepoo loomine	Neeme Päästeselts
2.	Ettevalmistamisel	Külaplatsi rajamine	Küla eestseisus, Neeme Rannavalve Selts, vald

3.	Ettevalmistamisel	Küla ühiste alade planeerimine, maastikuarhitektuurse visiooni loomine, vajalike ehitiste ja rajatiste tuvastamine ning järk-järguline teostamine.	Neeme Rannavalve Selts
4.	Ettevalmistamisel	Laste atraksioonide loomine: madalseiklusrada, mänguväljak vms	Neeme Rannavalve Selts

**Üksteist tunde, koos tegutsev, tervist edendav kogukond**

Teemad: avalikud teenused, haridus, kultuur, sidusus, ühisüritused, tervise edendamise ning sportimisvõimaluste infrastruktuur

	Staatus	Projekt	Eestvedaja
1.	Ettevalmistamisel	Multifunktsionaalse spordi- ja kultuurihoone loomine	külagogukond ja vald
2.	Töös	Kogukonna seltside töö korraldamiseks vajalike ruumide loomine, (sh kogukonnaköök)	Neeme Rannavalve Selts
3.	Töös	Neeme lasteaia- ning koolitoit kohalikuks ja võimalikult mahedaks	hoolekogu
4.	Ettevalmistamisel	Külakino avamine	Neeme Rannavalve Selts, Neeme Pood
5.	Töös, regulaarne	Neeme Rannavalve Seltsi ning Rahvamaja poolt korraldatud ühisüritused	Neeme Rannavalve Selts, Rahvamaja, Neeme Pood, Wana Kala Kõrts, Ruhe Restoran, MTÜ Neeme, MTÜ Ihasalu külaselts jt
6.	Töös, regulaarne	Ajalehe "Oma Poolsaar" välja andmine	Neeme Rannavalve Selts
7.	Töös	Kergliiklustee valgustamine	vald
8.	Ettevalmistamisel	Neeme- Ihasalu-Kaberneeme turismikaardi välja andmine	MTÜ Neeme

**Merenaulejate sihtkoht**

Teemad: turism, maamärgid jt külastusobjektid, ettevõtluskeskkond

	<b>Staatus</b>	<b>Projekt</b>	<b>Eestvedaja</b>
1.	Töös	Neeme poe köögi laiendamine	Neeme Pood
2.	Töös	Wana Kala Kõrtsi köögi laiendamine	Wana Kala Kõrts
3.	Ettevalmistamisel	Neeme unikaalse maamärgi - vaatlustorni - loomine	?
4.	Ettevalmistamisel	Sadamakai laiendus	Neeme Sadam
5.	Töös	Neeme Residentsid arendusprojekt	Kopli Trailer Park OÜ

## 4.4. Strateegia skeem



## **5. JUHTIMINE JA SEIRE**

Strateegia loomet, elluviimist ning kohandamist veab eest Neeme Rannavalve Selts. Nagu strateegias hästi ka kajastub, on selle loomesse kaasatud küla elanikkond ning seotud ettevõtted, seltsid ning avalikud organid.

Strateegia uuendamine toimub kord aastas ning selle ülevaatus koos külaga külakoosoleku raames. Ideede ning initsiatiivide korjeks ellu kutsutud Ideepank on digitaalselt kättesaadav ning kõikide poolt täiendatav aastaringi.